

Dubte existencial

El *Diccionari de la literatura catalana* dona notícia, a l'entrada dedicada a Bonaventura Carles Aribau, d'un text que porta el títol *Sant Tomàs de Nadal*, perquè, hi llegim, l'evocació no és seva, com se li ha atribuït alguna vegada, sinó de Francesc Permanyer. Però a l'article dedicat a Francesc Permanyer i Tuyet llegim que aquesta obra no va arribar a existir, i, per tant, no té títol: "Deixà inacabat un romanç en què evocava des de Madrid la fira de Sant Tomàs de Nadal".

Poc fiable

El Gaviali d'*El cementiri de Praga*, d'Umberto Eco, diu que per fabricar una bomba explosiva la balistita que es fa a Avigliana "sembla fiable". Per dir que és fiable, Umberto Eco utilitza la paraula "attendibile". Com tradueix Carme Arenas la paraula al català, en l'edició de Random House Mondadori? Era d'esperar: "digna d'atenció".

Ni un any, ni un mes

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galerada), després de recordar, a la pàgina 53, que *El foc de les ginesteres* s'estrena el 7 de maig del 1923, diu –pàgina 57– que "encara no havia passat un any que, el 20 de maig del 1923, Sagarra dugué al Romea la *Cançó d'una nit d'estiu*". Ni un any, ni un mes.

El gínjol dona salut o alegria?

L'expressió "trempat com un gínjol", estava ben definida al DIEC1, i la trobàvem a l'entrada "gínjol": "Molt content, eixerit, trempat". Ara, el DIEC2 ha traslladat l'expressió a l'entrada "trempat", però amb la definició escurçada ("molt trempat"), sense que el lector pugui saber a quina accepció anterior de "trempat" es refereix, la 1, "en bon estat de salut", o la 2, "que, pel seu caràcter franc, bon humor, bona disposició, etc., fa de bon tractar-hi". O bé si seran les dues.

Lluís Calvo reflexiona sobre filosofia, literatura, art i lingüística amb l'assaig 'Baules i llenguatges'

L'escriptor Lluís Calvo (Saragossa, 1963), autor de disset llibres de poesia, tres novel·les i un gran nombre d'articles dedicats a grans noms de la literatura catalana contemporània, reflexiona sobre filosofia, literatura, art i lingüística amb l'assaig *Baules i llenguatges* que acaba de publicar Edicions 3i4 a la col·lecció "Grans idees" que dirigeix Joan Garí. Com en el seu assaig anterior, *Les interpretacions* (Edicions del Salobre, 2006), està escrit des d'una voluntat de pensament crític, "una cosa que avui dia ha perdut força, desgraciadament", diu.

El text va ser redactat entre Sant Cugat del Vallès i la Roca de Pelancà, en un període comprès entre l'octubre del 2009 i el gener del 2010, amb una feina posterior de revisió durant l'hivern i la primavera del 2010.

El llibre es divideix en quatre parts. A la primera, "La fixació dels dies", hi dominen les picades d'ullet al dietari i a l'autobiografia. A la segona, "El cavall de Bloomfield", les qüestions lingüístiques. A la tercera, "El nervi del pensament", l'autor incideix més en la filosofia. Finalment, la quarta, "Pavellons rodadors", és un resum de les tres primeres.

Com en l'assaig anterior, es tracta d'un llibre que utilitza recursos expressius diversos, com l'aforisme i la crítica literària i artística –és a dir, la sentència breu i l'article extens–, però amb la voluntat de ser unitari, perquè està pensat com un tot des de la primera pàgina fins a la darrera. És a dir, de bastir un pensament, a partir de la reflexió, que és precisament el que caracteritza l'assaig més genuí. Ens trobem lluny, per tant, del recull de textos esparsos.

Una figura geomètrica polièdrica acull a la coberta els mots, els conceptes, que configuren, o caracteritzen, el llibre. Són tots aquests: vida, filosofia, polifacètic, sentència, pensament, amatença, subjectiu, aforisme, dinamisme, lingüística, conformacions, literari, inquiet, crítica i investigador.

Els primers autors invocats per l'assagista són Michau, Diògenes Laerci, Xavier Rubert de Ventós, Bassani, Proust, Bergson, Clatres, Quine i Canetti. Pel que fa a la manera de tractar els autors, el que identifica la seva visió és la voluntat de copsar-ne la personalitat, l'originalitat, de detectar el que aporten a la cultura. Per això, les múltiples línies de pensament i d'anàlisi que utilitza l'assagista aboquen a una vindicació de la singularitat de l'autor i de l'escriptura com a via de descoberta personal.

Finalment, l'assaig també fa una apassionada defensa del nostre llegat literari i de la recuperació d'autors que han quedat oblidats. O bé d'aquells que haurien de merèixer molta més atenció, com és el cas del poeta Jordi Pàmias, que amb el pas dels anys, considera, ha bastit una de les obres més sòlides de la nostra literatura. Un altre dels autors que reivindica és Carles Hac Mor, perquè alguns han considerat, "de manera ben errònia", que no cal prendre's seriosament un Hac Mor que si "filmés, pintés o esculpís, ara seria un referent continental de primer ordre".

PRETIS I CAMPS/ARXIU

Lluís Calvo ha publicat disset llibres de poesia i tres novel·les, i ha guanyat molts premis literaris.

Lluís Bonada